

Buletin INFORMATIV

Anul XVI • nr. 1 (188) • Ianuarie • 2008

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Oana Gabriela PETRICĂ

Redactor coordonator: Oana Gabriela PETRICĂ

Colectiv redacțional: Mihaela CIORCILĂ • Dănuț DUMITRAȘCU

Elena GAVRILUȚIU • Mirela PARASCHIV

Producție și difuzare: Mariana COMAN

Coperta I - Mariana Carmen MIHUȚ (Pitești, jud. Argeș) -
Corabia lui Noe (detaliu)

Coperta IV - Emil PAVELESCU (București) -
Sărbători de iarnă

Fotografiile de Dănuț Dumitrașcu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: Anca Cristina VERGULESCU

Ionelia STOICA (Galați) - *Iarna pe uliță*

Fotografie de Dănuț Dumitrașcu

La mulți ani 2008!

Buletin
INFORMATIV

Anul XVI • nr. 1 (188) • Ianuarie • 2008

Cuprins:

Ecouri

- *Salonul Internațional de Artă Naivă -*
ediția a IX-a, București, 1-9 decembrie 2007 2
(dr. Olga HORȘIA)
- *Ziua Națională a României sărbătorită*
în Capitala Culturală Europeană 2007.....7
(Cozmina GLONȚA)
- *Spectacolul In Memoriam „Ioan Macrea” 8*
(Gabriela MILA)

Cercetare aplicată

- *Mestri anonimi. Mestri recunoscuți*
De aici începe coșul, de la cruce
Rudarii din Balta Arsă
La o căruță doar sufletul nu ți-l dai 10
(dr. Corina MIHĂESCU)
- *Conviețuiri multietnice în Moldova de Nord.*
Huțulii din Bucovina (III).....14
(dr. Iuliana BĂNCESCU)

Agenda: ianuarie 2008.....21

Noi apariții editoriale

- (Elena GAVRILUȚIU) 33

*Ecouri***Salonul Internațional de Artă Naivă****- ediția a IX-a, București, 1-9 decembrie 2007 -**

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale a desfășurat în anul 2007 un interesant proiect privind stimularea și prezentarea creatorilor din domeniul artei naive, proiect coordonat de doamna drd. Oana Petrică, directorul CNCPCT, și colectivul de consultanți artistici: Elena Pavelescu, George Alexandrescu și Dănuț Dumitrașcu. Rezultatele acestui proiect cultural, realizat cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor, au fost prezentate în Salonul Internațional de Artă Naivă - aflat la cea de-a IX-a ediție - ce s-a deschis la 1 decembrie a.c., la București - ROMEXPO - Pavilionul 15. Amenajarea spațiului expozițional a fost realizată de S.C.M. Publinter.

Este un fapt bine cunoscut, începând cu ultimele decenii ale secolului trecut și continuând și în prezent, în țara noastră și în întreaga lume, fenomenul artei naive se bucură de o atenție și de un interes sporit din partea publicului iubitor de artă și nu numai. Este poate și o reacție firească la suprasaturarea la care a ajuns arta

Ioan Măric — Premiul III la Secțiunea Pictură naivă — Salonul Internațional de Artă Naivă, ediția a IX-a, 1-9 decembrie 2007

Fotografie de Dănuț DUMITRAȘCU

abstractă, ce determină, pesemne, întoarcerea la formele de exprimare naive, simple, fruste, foarte aproape de cele ale copiilor ce reprezintă un bine cunoscut domeniu al artei naive, admirat și stimulat în întreaga lume. Astfel, există adevărate centre și „școli” de artă naivă, precum cele din Serbia (Banatul Sârbesc) sau de la Reșița, Pitești, Iași, București, ca să amintim doar câteva dintre ele. De asemenea, există galerii specializate în prezentarea și vânzarea artei naive. În acest context, recentul Salon Internațional de Artă Naivă ilustrează nivelul artistic la care a ajuns respectivul gen de artă, forța de exprimare a creatorilor, diversitatea de stiluri și de tehnici, originalitatea și, nu în cele din urmă, farmecul acestui mod de exprimare - **naivă** - a realității înconjurătoare, a gândurilor și sentimentelor, în imaginea artistică (pictură, sculptură).

Temele preferate ale artei naive sunt: peisajele, oamenii, cadrul de viață tradițională, obiceiuri, sărbători, costumele populare, urmărit în frumusețea, specificul și valoarea sa decorativă ș.a.

Remarcabilă în acest Salon a fost pictura. În special culoarea este mânăuită cu multă sensibilitate. Astfel, unii pictori se disting prin forța

Bat clopotele, Mitică! — Ioan Măric (Bacău)

Fotografie de Dănuț DUMITRAȘCU

cu care își compun tablourile, ca desen și culoare. Amintim lucrările Marianeii Carmen Mihuț (Pitești) - *Corabia lui Noe, Cele patru anotimpuri, Iarna în sat, Vara, Secerișul grâului*. Ele se disting prin acuratețea desenului și prin sensibilitatea compozițiilor cromatice. Artista a fost distinsă cu Premiul I al juriului. De asemenea, sunt

**Participanți la vernisajul Salonului Internațional de Artă Naivă,
ediția a IX-a,**

Fotografie de Dănuț DUMITRAȘCU

impresionante peisajele lui Emil Pavelescu din București. Nu lipsesc nici lucrări ale lui Ioan Măric din Bacău, cunoscutele grupuri de figuri tratate suprealist. Atmosfera satului și peisajul bucovinean sunt temele preferate ale lui Filon Dănilă Lucău (din Fundu Moldovei - Suceava). Din cunoscutul centru de pictură naivă Reșița, Vasile Popovici expune teme sugestive: *Satul natal, Culesul viilor, Cu viflaimul* și Mihai Vintilă al cărui tablou, *Cercul*, este impresionant prin expresivitatea personajelor și exaltarea cromatică ce transmite, parcă, starea specială pe care o creează atmosfera circarilor.

Costumul popular, desenat și pictat în prim-planul tabloului *Autoportret în oglindă*, realizat de Adina Elena Mocanu din Botoroaga - Teleorman, este redat într-o interpretare sensibilă și cu o participare afectivă impresionantă. Stau bine în expoziție lucrările pictorilor din Serbia: Ileana Oalge (din Uzdin - Serbia), cu temele: *Sania* și *La fântână* - peisaj cu case bănațene și cu femei în costume populare

specifice românilor din Banatul Sârbesc sau cele ale lui Pavel Juhas Povoloni (Padina - Serbia), *Întâlnire nocturnă* - cu o puternică notă romantică și Janko ŠIRKA (Padina - Serbia) - cu notă alegorică, *Setea*. Am amintit cele mai expresive lucrări.

Între sculpturi, în general de mici dimensiuni, se disting lucrările lui Nicolae Șerban (Rogoz - Maramureș), *Ceterași și Butinari*, care amintesc de marea artă a cioplitului în lemn din Maramureș. Deschis la 1 decembrie și ca un omagiu adus Sărbătorii Naționale a României, **Salonul Internațional de Artă Naivă** s-a înscris ca un important eveniment cultural-artistic pe care **Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale** l-a organizat în anul 2007.

Dr. Olga HORȘIA

(Articol preluat din „Viața Cooperăției Meșteșugărești” - săptămânal de opinie și informație al meșteșugarilor, nr. 821-822/14-20 decembrie 2007)

Iarna în sat — Mariana Carmen MIHUȚ (Pitești, jud. Argeș)

Fotografie de Dănuț DUMITRAȘCU

Ziua Națională a României sărbătorită în Capitala Culturală Europeană 2007

Consiliul Județean Sibiu, prin Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu și Primăria Municipiului Sibiu, prin Casa de Cultură a Municipiului Sibiu au organizat, în data de 1 decembrie 2007, o serie de manifestări dedicate Zilei Naționale a României, finanțate de Ministerul Culturii și Cultelor și desfășurate în cadrul programului *Sibiu - Capitală Culturală Europeană 2007*.

Sărbătoarea națională a început sâmbătă cu defilarea și prezentarea fanfarelor tradiționale, pe traseul Piața Unirii - Bulevardul Nicolae Bălcescu - Piața Mare - strada Mitropoliei - Parcul ASTRA. Au avut loc recitaluri în Piața Mare și în Parcul ASTRA. Au participat: *Fanfara 10 Prăjini* (județul Iași), *Fanfara Calafindești* (județul Suceava), *Fanfara Cugir* (județul Alba), *Fanfara Racova-Conachi* (județul Vaslui), *Fanfara Chetriș* (județul Iași), *Fanfara Bănia* (județul Caraș-Severin), *Fanfara Ghelari* (județul Cluj).

Îmbrăcat în haine noi, strălucitoare, Muzeul de Istorie a fost gata, la orele 17.00, să întâmpine Ziua Națională a României, prin deschiderea de noi expoziții, după ce un timp îndelungat aici a fost șantier. Ministrul culturii și cultelor, Adrian Iorgulescu, prefectul Ion Ariton și primarul Klaus Johannis au tăiat panglica edificiului înnoit și au fost primii vizitatori care s-au bucurat de noile expoziții. După ce au fost trecute în revistă evoluția așezărilor omenești din Transilvania, istoria breslelor sibiene, sticla în Transilvania, argintăria liturgică și laică, poposec în sala magistratului și în final trag cu ochiul la tezaurul Brukenthal. „Tot ce-am văzut aici e un tezaur. Deschiderea acestor expoziții de 1 decembrie înseamnă că avem sentimentul valorilor trecutului și prezentului și conștiința demnității noastre naționale”, a subliniat domnul ministru, după turul muzeal. Iar mulțumirea ministrului pentru ceea ce a văzut a fost evidentă, mai ales că finanțarea modernizărilor de la Muzeul Național Brukenthal a venit de la Ministerul Culturii și Cultelor. „Muzeul Național Brukenthal e acum un muzeu modern prin concepția sa, iar noi am finanțat cu 17 milioane de lei tot ce s-a întâmplat aici. Pentru Muzeul de Istorie au fost cheltuite 5-6 milioane lei”, a completat Adrian Iorgulescu.

Aproximativ douăzeci de mii de spectatori au asistat, în Piața Mare, la concertul de muzică populară susținut de Orchestra Națională Radio, fanfarele tradiționale, Ansamblul folcloric profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului” și soliști vocali renumiți, precum: Sava Negrean-Brudașcu, Cristian Pomohaci, Mariana Anghel, Petrică Mătu Stoian, Ramona și Petrică Vița, Viorica Macovei, Nineta Popa, Maria Lia Bologa, Marcel Părău, Gabriela Tuță și Lavinia Goste.

Spectacolul folcloric a fost, fără îndoială, evenimentul care a adus cei mai mulți sibieni împreună de 1 Decembrie. „E frig, dar am vrut să venim pentru că întotdeauna de 1 Decembrie stăteam în casă, nu prea aveai ce face în Sibiu, spunea un cuplu între două vârste. Era păcat să nu venim în Piață, mai ales că spectacolul e foarte frumos și vor mai fi și artificii”.

Ploaia de lumini a năvălit peste Piața Mare în jurul orei 22.30, iar artificiile au avut concurență serioasă: spectacolul pirotehnic realizat de GMT Events Constanța și Lacroix Rouggier - Franța.

Ziua Națională s-a încheiat superb, cu o retragere a Fanfarei Garnizoanei Sibiu însoțită de o mare de torțe purtate de militarii sibieni.

Cu această ocazie, Ministerul Culturii și Cultelor și-a încheiat activitatea în cadrul programului *Sibiu - Capitală Culturală Europeană 2007*.

Cozmina GLONȚA
CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu

Spectacolul In Memoriam „Ioan Macrea”

Consiliul Județean Sibiu - Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu, Primăria Municipiului Sibiu - Casa de Cultură a Municipiului Sibiu și Cercul Militar Sibiu au organizat, duminică, 16 decembrie 2007, cea de-a IX-a ediție a spectacolului folcloric *In Memoriam „Ioan Macrea”*.

Maratonul folcloric a reunit peste 300 de artiști într-un spectacol

de șase ore dedicat memoriei coreografului care ne-a dăruit *Junii Sibiului* - Ioan Macrea. Prin cântec și joc popular un număr impresionant de artiști a omagiat personalitatea marelui coregraf, dând curs inițiativei derulate fără încetare de nouă ani încoace de către fiica sa, Silvia Macrea, alături de membri ai familiei și de cele trei ansambluri ale școlii Macrea: *Junii Sibiului*, *Veteranii Junii Sibiului* și *Ceata Junilor*.

Și pentru că e o tradiție la români ca valorile spirituale și materiale să fie transmise de la o generație la

alta, această ediție a memorialului a avut drept temă tocmai familiile în care folclorul este pus la rang de cinste. Astfel, pe scena Casei de Cultură a Municipiului Sibiu au urcat soliști de renume ai folclorului românesc, alături de copiii lor, mulți dintre aceștia, la rândul lor, interpreți cunoscuți: Sava Negrean Brudașcu, Mariana Anghel, Nicoleta Voica, Angelica Stoican, Matilda Pascal Cojocărița, alături de mai tinerii: Sânziana Brudașcu, Adriana Anghel, Andreea Voica, Alin Cojocărița, Niculina și Adriana Stoican, precum și Nicolae și Nicușor Mureșan, Maria Ciobanu și Ionuț Dolănescu, Ștefan și Horațiu Gigu, Camelia și Traian Stoită, Nelu și Andra Hordobeț. Lista invitațiilor a fost completată de către Nineta Popa, Adina și Ilie Medrea, Gabriela Tuță, soliștii Ansamblului „Cindrelul-Junii Sibiului”, ansamblurile folclorice „Mureșul” - Târgu Mureș și „Doina Gorjului” - Târgu Jiu, precum și Ansamblul „Jidvei România”.

Și această ediție a spectacolului *In Memoriam „Ioan Macrea”* a demonstrat că românii știu să prețuiască oamenii de seamă ai culturii românești și că dragostea lor pentru folclor nu este limitată de timp sau vârstă.

Pentru a șaptea oară, spectacolul a fost televizat, prezentarea fiind asigurată de Iuliana Tudor. Memorialul va fi transmis în cadrul emisiunilor TVR în luna ianuarie.

Gabriela MILA
CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu

Mestri anonimi. Mestri recunoscuți **De aici începe coșul, de la cruce**

Până a-l cunoaște pe Florea Dibu (n. 1965) din Flămânzi (județul Botoșani) nu am știut că baza unui coș împletit din nuiiele se numește *cruce*.

Element de început și de rezistență, crucea coșului este un fel de inimă (tot la Flămânzi am învățat de la fierari că și căruța are inimă), în jurul căreia se urzește trupul său.

Florea Dibu este împletitor de nuiiele de răchită și știe să lucreze absolut orice obiect a cărui confecționare este potrivită cu materia primă și cu tehnica impusă de aceasta.

„Lucrez tot ce înseamnă mobilier: vitrine, canapele, fotolii, mese, scaune, dar și obiecte mai mici: coșuri, coșulețe pentru flori, coșuri pentru pască, valize, suporturi de sticle”.

Ca fiecare, și el are o poveste a începutului în meserie. Nu a fost de la început împletitor de nuiiele. Neînvățând meseria de la cineva din familie, ne precizează din capul locului: „meseria mea nu e tradițională”.

După ce a făcut școala profesională de industrie ușoară, văzând „că nu ieșeau bani”, Florea Dibu s-a orientat către o altă meserie. Angajându-se la un ocol silvic ce avea și atelier de împletituri, unde se prelucrau nuiielele de răchită din plantație, Florea Dibu a avut

ocazia să se specializeze în acest domeniu.

„M-am profilat pe această meserie pe care o consider foarte bună. Știu să fac aproape orice, dar pentru asta a trebuit să muncesc mult. și acum lucrez în fiecare zi, numai la sărbători nu lucrez.

Ca să fii bun în meseria asta trebuie să-ți meargă și mintea și mâna.

Lucrezi la ochi, da' lucrezi milimetric!”

Văzându-l pe meșter în timp ce lucrează, îți dai seama că în orice meserie există o taină. De la taina alcătuirii „inimii” obiectului, la cea a dexterității cu care trebuie să mânuiești cleștele, cuțitul și despicătorul - instrumentele de bază ale acestei meserii - totul poate deveni o artă.

Deși până la a ajunge artă există câțiva „pași” care nu au nimic de-a face cu contemplarea sau cu imaginea fină a împletiturilor duse la perfecțiune.

„Ca să faci obiecte împletite trebuie mai întâi să mergi la Ocolul Silvic să cumperi nuiielele. Un kilogram de nuiiele costă 2000 de lei.

Răchita se taie toamna și atunci o cumpărăm și noi. Dacă fac coșuri pentru muncă sau pentru depozitat în ele tot felul de lucruri, atunci nu cojesc răchita. Dacă lucrez lucruri de finețe, sau, cum zic eu, dacă lucrez alb, atunci trebuie s-o fierb și s-o cojesc. Selectez mai întâi nuiielele, le fierb într-un cazan și le las să clocotească până la patru ore. După ce se răcește apa, se scot pe rând și se cojesc cu cojitoarea. Abia atunci sunt bune de lucrat.”

***

Meșterul Florea Dibu
(Flămânzi, jud. Botoșani),
lucrând un coș din nuiiele de
răchită
Fotografie de Corina MIHĂESCU

Rudarii din Balta Arsă

Locuitorii din comuna Balta Arsă (județul Botoșani) trăiesc mai cu seamă din culesul și vânzarea de flori, bureți și plante medicinale.

O altă parte se îndeletnicește cu lucrul diferitelor obiecte din lemn.

Sunt rudarii din Balta Arsă, cunoscuți și apreciați în piață la Botoșani pentru linguri, ciorbalăce, sucitoare, satăre, umerase, cârlige și câte și mai câte, căci, vorba meșterului Mihai Pătrășcanu, „la o gospodină câte nu-i trebuie în casă!”.

Gheorghe Manea are 66 de ani. Face rudărie din tinerețe. Lucrează din lemn de tei toate cele trebuincioase femeilor în gospodărie: linguri, satăre, „adică cuțite de lemn de tăiat vinete”, sucitoare, chisătoare (pentru pisat usturoi), scășițe sau piulițe „făcute ca o strachină”, palete pentru tigăile de teflon, linguri mari sau ciorbalăce. Pe toate le lucrează din lemn de tei, folosind cuțitul, toporul, tesla și scoaba.

„Ca să ajung să fac o lingură, folosesc toate instrumentele astea: cu toporul crăp lemnul, cu tesla fac găvanul lingurii, cu scoaba finisez găvanul, iar cu cuțitul ajustez coada lingurii”.

Mâna este mașina de reglaj

Dintre toți rudarii pe care i-am cunoscut la Balta Arsă, la Petru Pătrășcanu de 52 de ani, poreclit în sat Petre Aciobănoaie, am zăbovit ceva mai mult, spre a-i asculta povestea vieții și a meseriei sale.

Deși „s-a pomenit cu meseria învățată de mic copil”, el a ales să lucreze în mină. 28 de ani a fost miner la Mina Leșul Ursului, lângă Vatra Dornei. Acum este pensionar. Odată întors acasă, și-a pus pe

Petru Pătrășcanu - rudar din Balta Arsă, jud. Botoșani
Fotografie de Corina MIHĂESCU

picioare gospodăria (are patru vaci și un cal), și-a rânduit copiii la casele lor (are acum cinci băieți și cinci nuroi) și s-a apucat serios de lucrat lemnul, într-o gamă foarte variată de obiecte și ustensile casnice.

Linguri, polonice (de la 0,50 cm la 1,50 m), covățele, linguroaie, cosii (cozi de coasă cu gaură la mijloc pentru mâner), furci, frecșuri, melestee sau făcălețe, speici (de luat și măsurat făina), rindele, bățătoare de pisat usturoi, pe toate acestea știe a le lucra cu finețe, precizie și cu un simț desăvârșit al proporției.

„De la început până la sfârșit stăpânesc meseria asta a mea: mai întâi cumpăr lemnul de tei și de plop de la pădurar. Pomii vin apoi despicați în patru și trași la abric pentru gealuit cozi de sapă și cosii. Pentru asta mâna este mașina de reglaj. Pentru obiectele mai mici - toporul, tesla, scoaba și cuțitul sunt baza.

Din cinci băieți câți am, nici unul nu lucrează cu mine. Singur le fac pe toate, singur mă duc în iarmaroace la Săveni, la Dorohoi și în târg la Botoșani.

Meseria asta e bună, dar nu mă prea ajung cu ea, pentru că sunt doar două luni de vânzare: decembrie - pentru linguri și alte obiecte de bucătărie folosite la sărbători și mai, când se vând mai mult cozi de sapă și furci. Un an muncim să le facem și două luni, numai, vindem. Asta e viața noastră”.

***

La o căruță doar sufletul nu ți-l dai

Vasile Avădanei (n. 1948) este fierar în comuna Flămânzi din județul Botoșani. Lumea îl cunoaște după poreclă - Dura -, dar și după „angrenajul” de la poartă, un fel de mașinărie abstractă, o încercare artistică nonconformistă, „afișată” cu ostentație, „așa, ca să rămână la copii și să știe că aici a fost un fierar”.

Când am intrat în fierărie, meșterul lucra la forjă. Nu s-a dezlipit de munca sa până nu a terminat de pus un brif la o potcoavă. Dar, odată eliberat, devine un bun tovarăș de conversație.

Ne spune că a învățat meseria de la tatăl său și că acesta la rândul lui o moștenise „din neam răsneam”. Acum și el se pregătește să predea ștafeta, căci Ciprian, băiatul său de 23 de ani, o să-i urmeze la fierărie.

„Angrenajul” de la poarta fierăriei lui Vasile Avădanei (Flămânzi, jud. Botoșani)

Fotografie de Corina MIHĂESCU

‘Nea Dura este un fierar priceput; are o experiență bogată. știe să facă potcoave, căruțe, faetoane și garduri. Numai că „e cam nasol cu treaba de tot”, căci „meseria nu prea se mai întreabă” și că materialul este prea scump (40.000 lei costă un kilogram de fier pentru prelucrat). „Eu vă vorbesc un cuvânt din suflet, viața noastră este grea și nu avem posibilități. Am lucrat la Uzinele «23 August» din București, la Constanța, în port, la Sibiu, la Mârșa. Am avut greutăți foarte mari; m-am întors acasă să-mi îngrijesc părinții paralizați, mi-am înmormântat și doi copii. Acum mai am patru copii - două fete și doi băieți. Dar, din păcate, acum, la vârsta noastră, când ar trebui să ne fie și nouă mai ușor cu traiul, ne este încă și mai greu. Meseria

noastră nu mai are căutare așa cum avea odată. Și sunt mulți fierari în sat.”

Privim puțin instrumentarul de lucru: același ca și în atelierul lui Cosmiță Dibu, la care am fost ceva mai devreme.

Într-un colț al încăperii descopăr, alături de un ciocan, un obiect al cărui rost nu-l cunoșteam. Îl întreb pe ‘nea Dura și-mi spune firesc că este un *ivașan*, adică „ceva, un obiect pentru cal, de băgat în gură când îl potcovești. știi, doamnă, caii sunt ca și oamenii. La fel. Unul e mai bun, altul e mai rău”.

Dr. Corina MIHĂESCU

Convietuiri multietnice în Moldova de Nord

Huțulii din Bucovina (III)

Ceremonialul înmormântării este, la huțulii din **Cârlibaba**, ceva mai simplu, însă tradițiile se conservă cel mai bine, regăsindu-se și în practica actuală a comunității.

Când moare cineva, este chemat un vecin mai bătrân sau un prieten, care îl spală, îl îmbracă de sărbătoare și îl pune în sicriu. Tradiția prevede ca în sicriu să se aștearnă talaș și apoi un țol și pânză albă. Uneori, se așterne și o *jerbe* de lână, iar perna pentru mort se umple tot cu lână. Astăzi se cumpără mai mult sicrie gata împodobite.

Dacă cel ce a pregătit mortul e mai sărac, i se dă câte ceva din hainele mortului. Apoi, în ziua înmormântării i se spală mâinile. Un colac, un prosop, săpun și restul de haine i se pun în mâini drept mulțumire că l-a așezat pe cel decedat „în casa veșniciei”.

Dacă omul a murit pe neașteptate, se ține în casă mai mult. Dacă nu, numai trei seri, dintre care într-una vine preotul să-i citească *Stâlpii*. Oamenii vin la priveghi și aduc, pentru parastas, zahăr și ulei. Pe pieptul mortului pun bani, iar peste el dau o lumânare cu prosop. Cei care se adună la priveghi povestesc despre viața mortului, iar cei ai casei îi servesc cu prăjituri și băutură. Mai demult însă, se făceau jocuri de priveghi, despre care bărbații în vârstă relatează cu entuziasm.

Cineva se făcea „moarte” - cu halat alb, cu dinți de cartofi, cu făină pe față, purtând sabie, o lingură și o cană cu apă. Cei de față erau obligați să bea; dacă nu o făceau, îi speria în așa măsură încât, spun bătrânii, ieșeau și pe geam afară.

Se așezau doi oameni sub un cearceaf, în chip de cal. Unul se pune deasupra și mergeau la un ocol, unde erau închise fetele, zicând că au venit să cumpere animale, și negociau prețul, pentru fiecare fată în parte.

Se făceau întreceri între feciori, care se luptau cu bețele. Alții legau o mână sau un picior al mortului și îl făceau să miște. Sau legau napi sau gullii de scoabe și trăgeau unii într-o parte, alții într-alta, până le despicau. Săpau cu o cârjă, presărau cenușă, udau cu apă, se ungeau pe față cu cenușă, își tăiau mâneca și turnau apă. Acum, deși aceste jocuri au dispărut, se mai joacă numai *șuc-șuc* și *hrușca*.

În ziua înmormântării, sicriul este scos afară, luându-se iertări la prag, unde este legănat de trei ori. De pomană se dădea, cum spun bătrânii, o oaie, găini și haine. În prezent se dau colăcei și lumânare la drum celor prezenți, înainte de a pleca cortegiul. Groparului i se dă o găină, colac, sarmale sau vin, i se spală mâinile, i se dă prosop, săpun și i se cer iertări.

În fața casei așteaptă sicriul, pus pe năsălie, prapurii aduși de la biserică, cruci, serafimi, carul cu boi, care îl va duce la biserică, apoi la cimitir. Toate acestea sunt împodobite cu ștergare și colaci. Se face un pom, într-o formă de metal a bisericii. Mai demult, se împodobeau o ramură de măr cu colaci în formă de păsărele, scărițe, cârje, bomboane, portocale, mere.

Datorită faptului că așezarea suceveană Cârlibaba este răspândită pe dealuri, iar oamenii, odată adunați, nu se mai pot întoarce la casa decedatului, deoarece au de parcurs o distanță apreciabilă, înainte de plecarea de acasă se face parastasul (masa). Se servește supă cu tăieței, sarmale, friptură cu piure sau pilaf, prăjituri, apoi preotul ține o predică - mai lungă pentru cei mai credincioși, mai scurtă la cei ce nu au frecventat biserica.

În final, cortegiul merge spre biserică. O femeie mai săracă pune *puntea*, ca peste ea să treacă alaiul după fiecare stare (oprire). Tot la stări se aruncă bani pe care-i iau copiii.

Se intră cu mortul în biserică, se face slujba înmormântării, se ia adio (ultima sărutare) de la mort, apoi se merge direct la cimitir, unde se ține o scurtă slujbă și mortul este îngropat. Familia aruncă în groapă țărână și bani.

Parastase se fac la 40 de zile, șase luni, un an, șapte ani. Cine are posibilitatea, face în fiecare an. De asemenea, cum mai menționam, se pomenesc morții la Rusalii, la moși, în fiecare sâmbătă din Postul Mare.

În concluzie, omul este dus către veșnicie cu un ritual simplu, sobru, respectându-se tradiția bucovineană. Rămâne credința în rai și iad, în vămile văzduhului, în puterea rugăciunii și a milosteniei și o adâncă durere în sufletele celor rămași, manifestată prin grija de „a purta de rânduială” mortului. Fără bocete, fără alte exteriorizări decât pomenirea lui și îmbrăcăminte neagră, purtată între 40 de zile și un an.

***

**Pregătiri pentru plecarea convoiului funebru —
Cârlibaba, județul Suceava**

Fotografie de Iuliana BĂNCESCU

În **Breaza de Sus**, populația a fost adunată în vatra satului de pe culmile dealurilor, unde aceasta locuia. Din spusele localnicilor am aflat că este o localitate cu oameni dezbinați și tradiții puține.

Se mai păstrează colinda bisericească și un minim de tradiții din obiceiurile vieții de familie și la sărbători, asemănătoare cu cele din Moldova-Sulița, dar mai puțin ample.

***

Și în **Moldova-Sulița** tradiția este aproape o amintire. Dezbinarea și neîncrederea dintre oameni au făcut să dispară multe dintre valorile patrimoniului culturii populare, care aveau caracter comunitar. Biserica și, în cerc mai restrâns, evenimentele vieții de familie sunt cele care îi mai unesc pe oameni. În rest, am reconstituit obiceiurile numai din memoria pasivă a comunității.

Aceasta consemnează masa din Ajunul Crăciunului, colinda bisericească (a laicilor) din zilele Crăciunului și a preotului cu dascălul în Ajun. Preotul umblă numai de vreo 15 ani din casă în casă, mai demult venind numai dacă era invitat. Mai colindă și copiii,

cu clopoței, iar colinda bătrână e acompaniată de vioară și de acordeon.

Bătrânii spun că, în tinerețea lor, cetele de colindători se formau cu câteva luni înainte. Se alegea un lăutar (scripcar), care să le ducă vestea. Se mergea și cu crucea. În cătune, se stătea mai mult timp la o casă, existând mai multe colinde pentru o familie: de afară, din tindă, din casă, pentru gazde mari (bătrâni, flăcăi, fete), colinde pentru păstor și pentru cătană. Ca dar, se dădea colindătorilor un fuior de cânepă, pentru ca Maica Domnului să-i scoată cu el pe cei înecați.

Se făcea *Malanca* - un alai constituit din *capră, urs, țigan, drac, babă, jidan, turc și român*, însoțiți de copiii din sat. Aceste roluri „etnice” spun bătrânii că s-ar fi introdus „pe vremea Austro-Ungariei, când s-a venit cu federalismul”. Obiceiul și-a găsit sfârșitul în refuzul oamenilor de a mai primi alaiul, care făcea felurite scamatorii, provocând, uneori, pagube gospodăriei.

La Bobotează se face cruce de gheață și se sfințește și râul, iar oamenii iau aghiazmă din poloboc, în câni de sticlă împodobite special. Cu aghiazma mare se stropește grădina, grajdul, casa și pe afară, în caz de grindină sau inundație.

De Sânziene se pun flori la poartă, iar în Duminica Mare, ramuri de mesteacăn. Înainte de Postul Mare se face *spolucanie/spolocanie* (clătire a gurii cu o băutură alcoolică înainte de începerea postului). De Paști se sfințesc coșărcile și se fac obișnuitele pregătiri, ca în Bucovina.

De Sfântul Vasile și de Sfântul Andrei se adună la o casă băieți și fete, care au ținut post în acea zi, și se uită, prin inele, în apa scoasă din pârâu la miezul nopții. De zilele onomastice, în familie se pune *struț* (bucet de flori) la poartă.

La Înălțare se face prohod la Biserică. La 40 de mucenici, se pomenesc toți morții și se dau de pomană 40 de colăcei. În prima zi de Paști, se aruncă pe apă coji de ouă, ca să se hrănească cu ele cei înecați. Sfântul Procopie (8 iulie) se ține de trăsnete și fulgere, iar vinerea următoare (*Havrilei*) se ține ca să nu-ți trăsnească claia de fân, după o întâmplare de acest fel din sat. La Sfântul Gheorghe se fac focuri; se mai țin și sărbători ale unor sfinți precum Maria Magdalena, Foca sau Ilie Pălie.

Filipii se țineau o săptămână în trecut, dar acum se țin o zi, la alegerea fiecăruia. Ținea mai mult nora din casă, să nu împungă cu acul, ca *helga* (nevăstuica), să nu împungă ugerul vacii.

De Sânziene, pe stil vechi, se mergea la Zugrău, la o serbare câmpenească, unde se adunau și plante. Acum de Sânziene este hram la schit și se face parastas pentru morții din familie.

Și aceste tradiții aproape au dispărut, în ziua de azi rămânând doar participarea la slujbele bisericii și la sărbători. Ele se mai performează totuși, mai ales de către bătrâni și de către cei care le cunosc.

Nici ciclul vieții de familie nu este mai bogat. Multe obiceiuri au dispărut, altele sunt practicate numai izolat, secvențial, de familiile mai atașate de tradiție.

Mai demult, nunta ținea de duminică dimineață până luni seara. Acum se termină pe la patru dimineața.

Mireasa purta o coroană înaltă de vreo 20 de cm, din flori lipite cu miere, ornate cu fir, funde și brebenoc (specie de plantă), realizată sub formă de coc. O făcea o anumită femeie, căsătorită prima dată, care nu avea voie să fie văduvă, divorțată sau să trăiască necununată cu un bărbat. Vătăjeii purtau năframă pe mână. Mirele avea cunună la căciulă, iar în timpul cununiei, la biserică, vătăjelul îi ținea căciula pe umăr.

La gătitul miresei, îmbrăcau *struțul*; se făceau doi struți (bucete ornamentale din plante), dintre care unul rămânea acasă, iar altul era luat la biserică.

La fel, se iau iertăciuni, se pune *hulpe*, se merge la cununia religioasă, muzica rămânând afară. „Se trage paharu’ mic (dulce)” de două ori. La desbrobodit, soacrele pun cununile celor doi miri druștei mai mari, respectiv, vătăjelului. După ce li se pune voalul druștelor, se face hora și se spune că, de câte ori se învârt în joc, după atâția ani se mărită.

La miezul nopții, bucătăreasa vine cu lumânări aprinse, aducând tortul cu surprize, iar nuntașii le dau mirilor cadouri-surpriză. Acum există obiceiul de a se fura mireasa, însă mai demult se fura struțul și se pune într-un pom. Dacă mireasa are copil de fată, nu i se pune coroană direct pe cap, iar dacă a mai fost măritată, poartă basma și floare.

Dacă cineva moare, necăsătorit fiind, i se pune muzică la îngropăciune, patru brazi pe faetonul care îl duce la groapă și i se îmbracă o *mireasă* (un *mire*).

La mort, sunt aceleași obiceiuri ca la Cărlibaba pentru cel ce spală mortul, de asemenea priveghiul (fără jocuri), iertările la prag,

puntea, dusul la groapă. Deosebirile ar consta în faptul că obiceiurile din Moldova-Sulița sunt de mai mică amploare. Groparului i se dă o găină numai dacă mortul a fumat. Pomana se face după înmormântare și se dau pachete săracilor. La pieptul mortului se pune un colăcel, iar după înmormântare cei ai casei spală picioarele boilor (cailor) care l-au dus pe mort la groapă.

În cazul celor care se sinucid, preotul merge în spatele mortului, fără prapuri, iar praznic (masă) se face după mai mult timp. Dacă se face masă mai devreme, preotul nu o binecuvântează. La șapte ani sinucigașii sunt dezgropați și atunci li se face înmormântare „ca lumea”.

Despre copiii morți nebotezați se crede că se transformă în *strașița* (strigoi) și că plâng la miezul nopții în anumite locuri. Pentru aceasta, dacă cineva trece prin locul respectiv, trebuie să-și rupă mâneca sau un batic, să spună Tatăl nostru și formula „Dacă-i fată, să te cheme așa, dacă-i băiat, să te cheme așa”.

***

Femeii însărcinate îi este interzis să treacă pe sub gard, ca să nu se înfășoare cordonul ombilical în jurul gâtului copilului. De asemenea, nu trebuie să se uite la o iapă care are coama frumoasă, pentru că va purta copilul 10 luni, ca iapa. Dacă se uită în foc, se spune că ies pete pe pielea copilului, iar dacă vede un șarpe și se sperie, se zice că-i rămân semne pe trup micuțului. Se mai spune că dacă fătul se mișcă mai întâi în stânga, va fi fată, iar dacă se mișcă în dreapta, va fi băiat.

Lehuza iese din casă, dacă preotul îi face molitfa, după botez. Copilul bolnav este botezat acasă, de către preot. Cel sănătos este botezat, de obicei, la două-trei luni, dar uneori ajunge și până la doi-trei ani. Se spune că pruncul rău, după botez se face bun și invers. La botez se pun câte șapte-zece nași, la cununie ajungându-se și la 30-40 de perechi.

La împlinirea unui an, copilului i se taie moțul, obiceiul purtând numele de *retez*. În acest moment nașii lipesc părul copilului, după ce a fost tăiat, cu ceară, pe lumânare, în formă de cruce. De asemenea, copilului i se pun diferite obiecte pe o tavă și este lăsat să aleagă, să vadă care îi va fi soarta.

Dr. Iuliana BĂNCESCU

Agenda*

MANIFESTĂRI ETNOFOLCLORICE

Brașov

19, 26 ianuarie —Cuciulata, com. Hoghiz
Fosnic - întâlnirea vecinătăților, manifestare ce marchează încheierea sărbătorilor de iarnă. Cu acest prilej au loc și manifestări dedicate Zilei Unirii.

24 ianuarie — Brașov

Spectacol folcloric dedicat Unirii Principatelor Române.

Călărași

6 ianuarie — Călărași

Spectacol folcloric susținut de formațiile artistice ale CJCPCT.

Constanța

5 ianuarie — Crucea

Chiraleisa - datină asemănătoare ca structură ceremonială cu colindatul de „Moș Ajun” de la Crăciun, prezentă în Dobrogea de Sud în localitățile cu populație majoritară din Moldova.

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

6 ianuarie — Rasova

Botezul cailor - obicei popular care se practică de Bobotează în Dobrogea de Sud pe tot limesul dunărean. Datina are rolul de a evidenția în fața comunității pe cei mai buni crescători de cai, dar și pe cei mai destoinici călăreți. Se scoate în evidență simbolismul calului, ca animal chthonian, dar și psihopomp.

Dâmbovița

6 ianuarie — Morteni

Geavrelele sau *Obiceiul Steagului* - obicei unic în țară, care constă în împodobirea unor prăjini lungi de 14 metri cu batiste cusute de fetele nemăritate, cu panglici și ciucuri, în capăt punându-se o cruce de lemn și busuioc. Aceste geavrele sunt sfințite de preot, odată cu binecuvântarea apelor și a gospodăriilor din comună.

7 ianuarie — localități din sudul județului

lordănitul - oamenii sunt stropiți cu agheasmă, la ieșirea de la slujbă, ei răsplătindu-i pe *iordănituri* cu bani, iar seara are loc o petrecere.

Dolj

6-7 ianuarie — Maglavit

Păzitul ritual al fântânilor, *Botezatul cailor*, *lordănitul* - obiceiuri populare care se practică în aceste zile. Ritualurile sunt înregistrate audio și video de către specialiștii CJCPCT Dolj în vederea stocării în baza de date.

8 ianuarie — Caraula

Mersul cu urâții - obicei străvechi care încheie sărbătorile de iarnă.

Maramures

8 ianuarie — Repedea

Spectacol de colinde ucrainene, ediția a II-a.

Olt

6 ianuarie — Slătioara, Ghimpețeni

Botezul cailor - caii localnicilor, frumos împodobiți, sunt botezați (purificați) cu agheasmă de către preot, pentru a le merge bine tot timpul anului.

7 ianuarie — Izbiceni

lordănitul - obicei tradițional de sărbătoarea Sfântului Ioan Botezătorul.

Satu Mare

18-19 ianuarie — Satu Mare

„Hajnal Akárlhny” - concurs de cântece populare maghiare.

Sibiu

7 ianuarie — Tălmăcel

Udatul Ionilor - obicei folcloric de iarnă.

Suceava

7 ianuarie — Pojorâta

Balul gospodarilor - manifestare de cântec și voie bună.

Vâlcea

6 ianuarie — Muereasca de Sus

Alegerea de june - sărbătoare tradițională a comunității. În context, are loc un spectacol folcloric susținut de Orchestra „Rapsodia vâlceană” și Grupul folcloric „Rapsozii Oltului” ale CJCPCT Vâlcea.

24 ianuarie — Râmnicu Vâlcea

„Hai să dăm mână cu mână!” - spectacol folcloric susținut cu prilejul Zilei Unirii Principatelor Române. Participă Orchestra „Rapsodia vâlceană”, Grupul folcloric „Rapsozii Oltului” și formații artistice de amatori din județ.

EXPOZIȚII, TABERE

Bihor

12 ianuarie — Băile Felix

Expoziție de pictură și grafică.

22 ianuarie — Săcueni

27 ianuarie — Ștei

Expoziții de artă populară și artă plastică.

Brăila

19 ianuarie — Brăila - Casa Tineretului

„Hidden Road” („Drumul ascuns”) - expoziție de artă fotografică,
autor - Alain Riviere.

Constanța

24 ianuarie — Constanța - Galerile „Amfora”

Primul Salon de iarnă al artiștilor plastici amatori membri ai Asociației Artiștilor Plastici „Amfora”. Vernisajul expoziției va fi urmat de un moment literar-muzical realizat de elevii Școlii „Nicolae Iorga”.

Mureș

3 ianuarie — Târgu Mureș

Vernisajul expoziției de pictură cu lucrările realizate în tabăra „Sovata - 2007”.

Olt

18 ianuarie — Slatina

Expoziție cu lucrări realizate în Tabăra de creație „Maestru și ucenic” (Caracal, 2007), comunicări și proiecții de film legate de acest eveniment.

25 ianuarie — Slatina - Biblioteca „Ion Minulescu”

„Artizani din județul Olt” - expoziție foto-documentară și proiecție de filme având ca temă situația artizanilor în sfera meșteșugurilor tradiționale.

29 ianuarie — Slatina

„Din tainele bucătăriei tradiționale românești” - expoziție cu „degustare”.

CERCETARE

Argeș

În aceasta lună începe derularea programelor de cercetare ale centrului:

- Culegerea unor texte-suport pentru obiceiurile existențiale, texte cu profil etiologic și povestiri personale, în vederea îmbogățirii colecției „Folclor poetic din Argeș” prin raiduri-anchetă în enclave cu potențial etnografic ridicat;
- Identificarea meșterilor populari de pe Valea Dâmboviței, Valea Râului Doamnei, Valea Vâlsanului, Valea Argeșului și Valea Bratiei în vederea fișării clasice și a realizării bazei de date pe suport electronic;
- Continuarea cercetărilor de teren împreună cu Asociația Folcloriștilor Argeșeni „C. Rădulescu Codin” pentru finalizarea monografiilor localităților Stâlpeni și Bogați.

Botoșani

Specialiștii CJCPCT întreprind cercetări etnografice în subzonele Concești, Corlăteni și Suharău.

Brașov

Pe parcursul lunii ianuarie, specialiștii CJCPCT întreprind cercetări de teren în satele zonei Țara Oltului, abordând următoarele teme: „Ocupații principale tradiționale”, „Alimentația și bucătăria tradițională”, „Ocupații casnice tradiționale (prelucrarea fibrelor textile)”, „Portul popular și țesăturile de interior”.

Brăila

În perioada 15 ianuarie-15 martie, în comunele Jirlău, Galbenu, Vișani, Surdila-Greci, Surdila-Găiseanca, Tichilești, Gropeni, Tufești, Stăncuța au loc acțiuni complexe de cercetare și conservare a patrimoniului imaterial, desfășurate sub genericul „Lada de zestre”.

Caras-Severin

În lunile ianuarie și februarie Centrul de Cultură Caras-Severin organizează „Balul izmenelor”, manifestare ce urmărește conservarea și promovarea costumelor populare din localitățile: Armeniș, Sat Bătrân, Submarginea, Poiana (Buchin), Călnic (Reșița), Bârza (Toplet), Sadova Nouă, Sadova Veche (Slatina-Timiș).

Călărași

Duminică, 6 ianuarie 2008, cercetătorii CJCPCT filmează, în comuna Unirea, obiceiuri specifice sărbătorii Bobotezei.

Constanta

În perioada 16-18 ianuarie 2008, specialiștii CJCPCT fac o deplasare în zona 4 a județului (care se află pe malul Dunării, la vest, și se întinde până în centrul județului) pentru stabilirea traseelor turistice eco-etnografice: Constanța - Neptun - 2 Mai - Limanu - Hagieni - Arsa - Albești - Vârtop - Negru Vodă.

Giurgiu

Specialiștii CJCPCT cercetează în județ obiceiurile de Bobotează și de Sfântul Ion - *Sfințirea apei și lordănitul*.

ALTE MANIFESTĂRI**Alba**

24 ianuarie — Alba Iulia
„Unirea de-a pururi” - spectacol omagial dedicat Zilei Unirii Principatelor.

Bihor

22-23 ianuarie — Săcueni
Zilele Culturii Maghiare.

24 ianuarie — Oradea

Spectacol festiv dedicat Unirii Principatelor.

27 ianuarie — Ștei

Festivalul-concurs „Variatăți bihorene”; participă formații din localitățile: Chișcău, Pietroasa, Ștei, Vașcău, Criștioru de Jos, Budureasa, Nucet.

Botoșani

15 ianuarie — Botoșani

Zilele Eminescu: lansarea Concursului național de poezie și interpretare critică a operei eminesciene „Porni Luceafărul...” - ediția a XXVII-a.

Brăila

15 ianuarie — Brăila - Sala ProArte

Concert „Dor de Eminescu”.

Caras-Severin

15 ianuarie — Oravița

Simpozion și concurs interjudețean de poezie „Mihai Eminescu”.

24 ianuarie — Reșița

Spectacol aniversar „Unirea Principatelor”.

30 ianuarie — Reșița

„Căminul cultural sătesc - asumarea unor noi roluri în educație” - seminar interactiv cu referenții căminelor culturale, prin care se urmărește formarea managerială a acestora.

Constanta

15 ianuarie — Constanța - Galeriile „Amfora”

Șezătoarea literar-muzicală „Dor de infinit” - aniversare a poetului național Mihai Eminescu la țărm de mare.

31 ianuarie — Ovidiu - Centrul Cultural „Ovidiu”

„Model de destin cultural tradițional - Elena Roizen” - colocviu, urmat de audiții muzicale din repertoriul regretatei interprete și de un

spectacol prezentat de Ansamblul „Plaiuri Dobrogene” al CJCPCT Constanța și Ansamblul „Dobrogeanca” al Centrului Cultural „Ovidiu”.

Giurgiu

15 ianuarie — Giurgiu

Manifestări cultural-artistice dedicate împlinirii a 158 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu, sub genericul „Sub zodia Luceafărului” - expoziție-concurs de artă plastică, concurs de interpretare din creația poetică eminesciană, pelerinaj la statuia poetului.

Gorj

14-15 ianuarie — Târgu Jiu, localități din județ

Eminesciana - complex de manifestări dedicate poetului național.

24 ianuarie — Târgu Jiu, localități din județ

„Pururi uniți sub tricolor” - spectacole literar-muzicale închinat Unirii Principatelor Române.

25 ianuarie — Târgu Jiu - Muzeul Gorjului

Seminarul metodic „Așezămintele de cultură - centre de cercetare, conservare și promovare a tradițiilor culturale locale”; participă directorii așezămintelor culturale din județ.

Harghita

22-24 ianuarie — Miercurea-Ciuc

Manifestări prilejuite de *Zilele Culturii Maghiare* - conferință, concert, expoziție, serată de dans popular.

Ifov

15 ianuarie — Voluntari

Aniversarea zilei de naștere a poetului național Mihai Eminescu - spectacol de muzică și poezie pe versuri de Mihai Eminescu.

24 ianuarie — București - Centrul Cultural M.I.R.A.

„Unirea Principatelor Române” - spectacol folcloric de muzică și dansuri organizat în colaborare cu Centrul Cultural M.I.R.A.

Maramures

15 ianuarie — Petrova

„Mihai Eminescu — Luceafărul poeziei românești - simpozion.

Mehedinti

15 ianuarie — Drobeta-Turnu Severin

Festivalul internațional de poezie „Mihai Eminescu”.

Mures

15 ianuarie — Târgu Mureș, Reghin

„Porni Luceafărul...” - simpozioane și recitaluri de poezie.

24 ianuarie — Târgu Mureș, orașele și municipiile din județ

„Unirea face puterea” - spectacole festive dedicate Zilei Unirii.

Neamt

15 ianuarie — Piatra Neamț

Recital de poezie închinat aniversării nașterii poetului național Mihai Eminescu.

23 ianuarie — Piatra Neamț

Recital cameral: Manuela Buciumaș - violă, Ioana Cristina Mihai - pian. În program: Franz Schubert, Johannes Brahms, Paul Hindemith.

30 ianuarie — Piatra Neamț

Concert simfonic susținut de Orchestra Filarmonicii „Mihail Jora” din Bacău, dirijor Ovidiu Bălan, solist Mihai Ungureanu - pian. În program: Ludwig van Beethoven, Richard Strauss.

Olt

7 ianuarie — Slatina

Simpozion, spectacole și expoziții dedicate personalității poetului și prozatorului simbolist Ion Minulescu.

15 ianuarie — Slatina - Biblioteca Județeană „Ion Minulescu” și Colegiul Național Vocațional „Nicolae Titulescu”

„In Memoriam Mihai Eminescu” - spectacole de muzică și poezie, expoziții de carte, de pictură și grafică dedicate poetului.

24 ianuarie — Slatina

„Actul Unirii - act de voință al întregului popor”: simpozion, spectacole muzical-coreografice, expoziții dedicate acestui eveniment din istoria românilor.

Satu Mare

24 ianuarie — Satu Mare

Manifestări dedicate Zilei Unirii Principatelor.

Sălaj

18 ianuarie — Gyula (Ungaria)

Seară literar-folclorică organizată cu sprijinul Consulatului General Românesc din Gyula și al revistei de cultură „Foaia românească” din localitate.

Sibiu

24 ianuarie — Sibiu

Spectacol omagial dedicat Zilei de 24 ianuarie, cu participarea Ansamblului Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului”.

Suceava

7 ianuarie —Dărmănești

„Dărmănești - 605 ani de atestare documentară” - aniversarea atestării localității consemnată într-un hrisov datat 7 ianuarie 1403.

13 ianuarie —Rădăuți, Horodnic de Jos

Aniversarea a 110 ani de la nașterea prozatorului sucevean Vasile “Țigănescu (1898-1971).

15 ianuarie —Solca

„Solca - 590 de ani de atestare documentară” (15 ianuarie 1418).

15 ianuarie —Suceava

„Sub semnul Poetului”: lansări de carte, depuneri de coroane, simpozioane, mese rotunde, recitaluri, expoziții.

15 ianuarie —Dorna Candrenilor

Eminesciana - aniversarea zilei de naștere a poetului Mihai Eminescu.

15 ianuarie —Broșteni

„Mihai Eminescu - poet național și universal”.

24 ianuarie —Suceava

„Ziua Unirii” - manifestare cultural-artistică.

24 ianuarie —Valea Moldovei

Serbare închinată Zilei Unirii: spectacol de teatru și muzică de taraf al elevilor școlii din localitate.

Teleorman

24 ianuarie — Alexandria

Spectacol literar-muzical: sărbătorirea a 147 ani de la Unirea Principatelor.

Vaslui

15 ianuarie — Văleni

Simpozionul „Eminescu prin mileniul III”.

24 ianuarie — Vaslui

Spectacol dedicat Unirii Principatelor Române.

SEMNAL

Arges

În perioada ianuarie-februarie 2008 se editează lucrarea *Legende și mituri* de Ion Nania.

Botoșani

În prima lună a anului 2008 se pregătesc pentru tipar:

- numărul 1/2008 al revistei de conservare și promovare a tradițiilor culturale „Țara de Sus”;

- „Antologia de poezie populară din județul Botoșani de la Eminescu până în zilele noastre”.

Sălaj

Apare nr. 1/2008 al revistei CJCPT „Caiete silvane”.

Suceava

În cursul lunii ianuarie 2008 au loc perfectarea și semnarea Protocolului între delegațiile oficiale din Polonia, Ungaria, Ucraina și România pentru programările din cadrul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene”.

Vâlcea

În luna ianuarie CJCPT lansează:

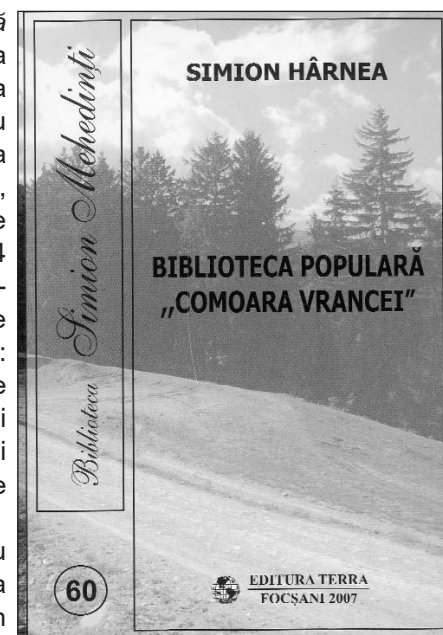
- CD-urile „Cânt și joc din plai vâlcean” și „Cântece de pe Olt” ale Orchestrei „Rapsodia vâlceană” și ale Grupului folcloric „Rapsozii Oltului”;
- documentarul „CJCPT Vâlcea la ceas aniversar”.

Noi apariții editoriale

Aparițiile editoriale ale centrelor culturale, respectiv ale centrelor județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale sunt tot mai multe și tot mai valoroase. Ne propunem să vă prezentăm câteva dintre ele.

● *Biblioteca Populară „Comora Vrancei”*, apărută la Editura „TERRA”, sub egida Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vrancea, cuprinde cele 12 broșuri ale colecției, apărute în 14 numere în perioada 1926-1937. Tot materialul este structurat pe cinci teme mari: a) trecutul istoric, b) legende și povestiri, c) datini și obiceiuri vrâncene, d) nume și locuri, e) preoți și așezăminte vrâncenești.

Colecția inițiată de Dumitru Hârnea (demers început la îndemnul lui Simion

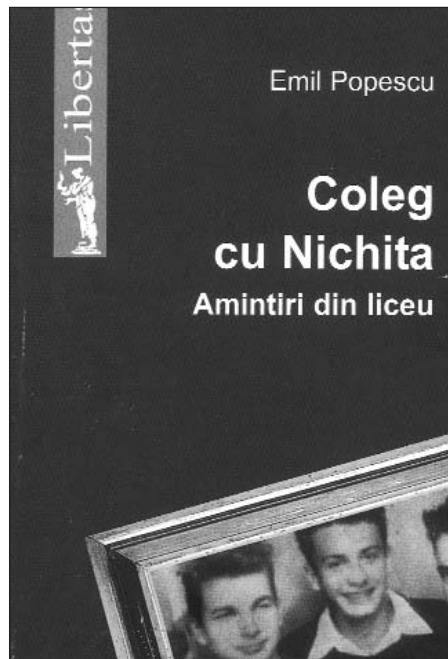
Mehedinți) s-a bucurat, la vremea respectivă, de aprecierea multor specialiști din domeniul culturii populare și nu numai, dar și de reflectări elogioase într-o serie de publicații cum ar fi: *Universul*, *Revista istorică română*, *Izvorașul*, *Universul literar*.

Publicarea integrală, sub egida Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vrancea - director Eugen Dănuț Stoianof, a colecției inițiate de Simion Hârnea, *Biblioteca Populară „Comoara Vrancei”*, pe lângă faptul că este un act de cultură, se constituie într-un act de recunoștință față de cel ce, autodidact fiind, a înțeles să adune și să aducă la lumină acum 70 de ani nestematele plaiurilor vrâncene. Alături de cele câteva considerente pe care le-am încercat asupra lucrării, remarcăm ilustrația doamnei Marga Doina Zait, care, împreună cu întreaga prezentare grafică, fac ca volumul să fie remarcat.

● CJCPCT Prahova, prin editura sa, „Libertas”, a adus în atenția cititorilor câteva lucrări, îngrijite sau prefațate de Constantin Manolache, directorul acestei instituții, din care vă prezentăm acum doar două:

Coleg cu Nichita. Amintiri din liceu este o carte scrisă de Emil Popescu, cel care i-a fost în ultimii ani de liceu coleg de bancă lui Nini, cum i se spunea pe atunci celui ce avea să devină un poet de referință pentru literatura română contemporană - Nichita Stănescu.

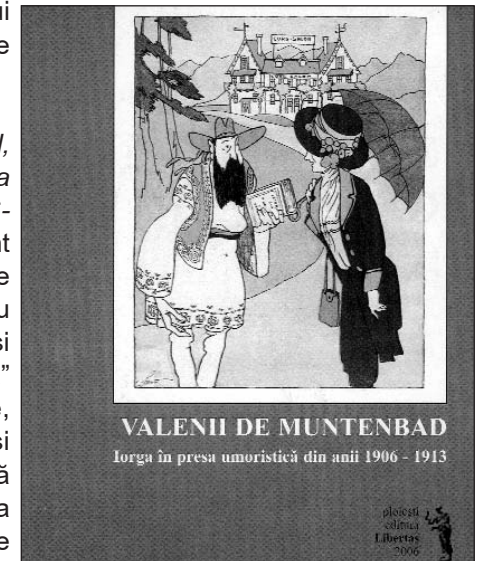
Volumul nu este exclusiv o carte cu și despre Nichita Stănescu și nici, cum s-ar putea crede la prima vedere, o înșiruire de portrete de elevi și profesori din cele două licee prin care a trecut autorul

- Colegiul Național Militar „Nicolae Filipescu” din Predeal și „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești, ci o radiografiere a sistemului de învățământ din perioadele 1944-1947, respectiv 1948-1952. Am putea spune că din paginile cărții răzbat, prin descrierea micilor „întâmplări” școlare, frământările economico-sociale și chiar politice ale vremii, care au hotărât direct sau indirect destinele unor oameni.

Din astfel de întâmplări este creionat și portretul lui Nichita Stănescu. Te poți amuza amar aflând că Nini Stănescu, împreună cu autorul și cu un alt coleg, spre sfârșitul clasei a IX-a, au scos *Băcăonia*, „o revistă scrisă de mână în... două exemplare, la indigo”, ce a apărut în patru numere și datorită căreia, în urma unor neînțelegeri, au intrat în vizorul securității. În aceeași notă este descrisă și perioada în care Nini „căpătase patima boxului” și când l-a convins pe tatăl său să-i facă rost de mănuși doar pentru a face „un pic pe nebunul” și a-și provoca colegii la meci, de altfel, în cele din urmă un meci pierdut, ceea ce l-a făcut să concluzioneze că „boxul e scrimă pugilistică, nu cafteală de golani...”. De remarcat este și informația pe care ne-o dă Emil Popescu, conform căreia numele de scriitor al colegului său Nichita Stănescu i se datorează profesorului de istorie Nicolae Simache, o figură marcantă în peisajul orașului Ploiești și al județului Prahova pentru mai bine de 40 de ani.

● *Vălenii de Muntenbad*, cu subtitlul *Iorga în presa umoristică din anii 1906-1913* - un album în care sunt selectate o parte dintre desenele umoristice care au ca temă „personalitatea și activitatea lui Nicolae Iorga” și câteva „texte literare, desprinse din aceleași publicații cu tentă umoristică și satirică”, majoritatea semnate, sub diferite

pseudonime, de un cunoscut scriitor prahovean din acea perioadă - George Ranetti. Parcurgerea paginilor albumului conduce la evidențierea faptului că aceste desene au însoțit activitatea ilustrului savant de-a lungul a câțiva ani, ani în care a militat, alături de alți intelectuali români, pentru unitatea națională și în care a inițiat și organizat cursurile Universității de Vară de la Vălenii de Munte.

Sunt de remarcat reproducerile după caricaturile semnate de F. Șirato (*Iorgazometrul monumental* - „Furnica”, 11.01.1911, *Naționalistii și Austria* - „Furnica”, 23.06.1909, *Cel mai plăcut "curs" de vară* - „Furnica”, 16.07.1909, *Vălenii de Muntenbad* - „Furnica”, 22.07.1910) sau de A. Murnu și impresionează, pe coperta patru a albumului, *Portretul* realizat de Iosif Iser, publicat în revista „Furnica”, din 24 martie 1912.

Se poate spune că CJCPCT Prahova, prin strângerea la un loc a acestor desene a realizat un adevărat act de cultură.

Elena GAVRILUȚIU